SOTSIAALMINISTEERIUM

PõBo Teadmuskeskus OÜ
fredy@teadmuskodu.eu

Teie 25.10.2026

Meie 10.11.2026 nr 1.5-1.1/2520-2

Vastus pöördumisele

Lugupeetud Fredy Bogomolov

Täname Teid pöördumise eest. Selgitame järgnevalt lapse abivajaduse hindamise ja abi osutamise ning riikliku järelevalve menetluse erinevust.

Lastekaitseseaduse (LasteKS) kohane lapse abivajaduse hindamine ja abivajavale lapsele abi osutamine ei ole kohaliku omavalitsuse üksuse (KOV) riikliku järelevalve menetlus, vaid lapse õiguste ja heaolu tagamiseks läbi viidav haldusmenetlus, milles rakendatakse vajaduse korral sotsiaalhoolekande juhtumikorralduse põhimõtteid. LasteKSis eristatakse KOVi lastekaitselisi ülesandeid (§-d 28 ja 29) ja riikliku järelevalve ülesandeid (§ 38 lg 5). KOVi riiklikku järelevalvet reguleerivas normis on piiritletud, milliste LasteKSis sätestatud kohustuste täitmise üle KOV täpselt järelevalvet teeb, ning see ei hõlma abivajaduse hindamise ega abi osutamise kohustuse täitmist. Ka nende kahe menetluse eesmärgid on erinevad – abivajaduse hindamine viiakse läbi lapse abivajaduse ja talle sobiva abi väljaselgitamise eesmärgil, kuid riiklik järelevalve eeldab ohu ennetamise, väljaselgitamise või tõrjumise või korrarikkumise kõrvaldamise eesmärki (kohustatud isiku rikkumise väljaselgitamine).

Riikliku järelevalve menetlus võib lastekaitsejuhtumile lisanduda juhul, kui KOV kontrollib isikule seadusega pandud kohustuse täitmist või tegutseb lapse õigusi või heaolu ähvardava ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks. Sellisel juhul kohaldatakse LasteKSi §-des 38–40 ja korrakaitseseaduses sätestatut. Isikule peab olema seejuures arusaadav, millises õiguslikus rollis KOV konkreetses menetluses tegutseb, milline on toimingu õiguslik alus ning milliseid tagajärgi see isikule kaasa võib tuua.

Juhtumikorraldusmudeli „Turvalisuse märgid“ eesmärk ei ole muuta lastekaitsetöö õiguslikku korraldust, vaid toetada seadusest tulenevate ülesannete täitmist. Mudel aitab kujundada tulemuslikku, lapse- ja perekeskset juhtumikorraldust, toetades tööprotsesside korraldamist ning lapse, pere ja tugivõrgustiku sisulist kaasamist. Mudeli rakendamisel on oluline, et selle põhimõtted oleksid organisatsioonis ühtselt mõistetud ja igapäevatöös järjepidevalt kasutusel. Mudeli senisel rakendamisel on lähtutud olemasolevast lastekaitsetöö õiguslikust ja korralduslikust raamistikust. Eraldiseisvat õiguslikku analüüsi mudeli rakendamise võimalike õiguslike mõjude hindamiseks ei ole seni koostatud.

Loodame, et need selgitused aitavad paremini mõista kohaliku omavalitsuse ülesandeid ja eri menetluste eesmärke.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Helen Meumers
lastekaitsepoliitika juht

Helen Meumers
helen.meumers@sm.ee